

Gut Sábész

KIADJA: CHABAD-LUBAVICS ZSIDÓ NEVELÉSI ÉS OKTATÁSI EGYESÜLET

Gyertyagyújtás Budapesten: 18:45 • כ"ט אלול תש"פ • 2020. 9. 18. • ראש השנה • Második este gyertyagyújtás: 19:33 után

Csodálatos gyógyulás: Dukés rabbi elhagyta az intenzív osztályt

Ahogy arról már beszámoltunk, a Pesti Jesiva egykori, népszerű diákja, később a Chábád mozgalom oktatási szervezetének egyik munkatársa, Yudi Dukés súlyos állapotba került a koronavírus miatt. Hónapokon keresztül kómában volt, s gépek tartották életben. A tüdeje átszakadt, túlélt egy szívrohamot és egy májbiopsziát. Az orvosok szerint ő az egyik leghosszabb ideig kezelt COVID-19 páciens. Istennek hála, az utóbbi időben állapota javulásnak indult. Egy hónapja elkezdett önállóan lélegezni, s a múlt héten végre elhagyhatta a kórházat. A teljes felépülés még nagyon messze van, de már jó úton halad.

A nehéz időszak alatt Yudi felesége, Sarah különböző, spirituális erősítő akciókkal igyekezett érdemeket szerezni férje számára. Kérésének nagyon sokan tettek eleget, Berlinton, Ruandáig vállaltak magukra micvákat az

emberek, hogy ezzel is elősegítsék a rabbi felépülését. A kampányban részt vett Brooklyn önkormányzatának elnöke, Eric Adams is, aki július 23-át Yudi Dukés napjává nevezte ki, hogy így hívja fel a figyelmet a kómában fekvő rabbira.

„Yudi nagyon pozitív szemléletű, összeszedett, komoly és megbízható fiatalember. Ő képviseli az irodánkban a tudatosságot” – mondta Moshe Kotlarsky rabbi, Yudi főnöke, a Merkos L'Inyonei Chinuch alelnöke.

Yudi spirituális kihívásként éli meg a vele történeteket. „Ez az egész nem ellenem, hanem érttem történt. Sokkal erősebb és mélyebben hívő ember lettem. Úgy gondolom, hogy Isten adott még egy esélyt az életre. Most úgy érzem magam, mint egy kisbaba, aki felfedezi az élet örömeit” – mondta.

Yudi különleges életszemléletéről felesége is beszámol: „A

férjem az élet minden történésén és ezt a traumát is a saját fejlődésére használja fel. Hisz benne, hogy az általa átélt események mindegyike, legyen az bármilyen fájdalmas vagy félelmetes, arra szolgál, hogy a legjobbat hozzassa ki magából és még jobb emberré válhasson”.

Yudi számára a legnagyobb nehézséget nem saját fizikai állapota jelentette, hanem az otthonától és családjától való távolsága. „Egyértelműen az fáj a legjobban, hogy hónapokon át nem lehettem a gyermekeimmel és a feleségemmel” – nyilatkozta. „Én adni szeretek, és most leginkább csak kapok. Ezzel együtt tudom, hogy Sarah-t és engem az Örökévaló választott ki arra, hogy átéljük mindezt. Most ebben az állapotomban kell tennem másokért, amennyire csak képes vagyok. Egy biztató mosoly, egy lelkesítő mondat, a hitem egy darabja – ezt tudom most adni”.

Mázl tov!

Gratulálunk *Hurwitz Tobinak* és *Moshe Krollnak* eljegyzésük alkalmából. A fiatal jegyespárt szabadtéren tartott eljegyzési ünnepségükön a magyarorszá-

gi Chábád mozgalom küldöttei és a Hurwitz család barátai köszöntötték. Gratulálunk az örömszülőknél, *Hurwitz Sholom* rabbinak és *Devora Leah* rebbecenek, valamint a baltimore-i *Yisroel* és *Chana Krollnak*.

A Brain Bar vendége: Köves Slomó

Ebben az évben rendhagyó módon online rendezik meg az ország egyik legnépszerűbb jövőfesztiválját, a Brain Bart.

Az idei eseménynek Köves Slomó, az EMIH vezető rabbija is vendége lesz, aki szeptember 17-én 15:30-tól az evolúció és vallás kérdésköréről beszélget David Sloan Wilson evolúciókutatóval, a *This View of Life* című könyv szerzőjével.

Az angol nyelvű diskurzus ingyenesen, élőben streamelhető a Brain Bar Facebook-oldalán!

A Dukés gyerekek „Megcsináltad” felirattal várják haza édesapjukat.

Zsidó híradó

Európai Unió: nem lehet betiltani a tagállamokban a kóser vágást

Közösségi jogot sértenek az olyan rendeletek, amelyek megtiltják az állatok kábítás nélküli, vallási szertartások által előírt különleges módszer szerinti levágását – írta csütörtökön közzétett indítványában az Európai Bíróság főtanácsnoka.

Az Európai Bíróság főtanácsnoka szerint megengedhető az állatok kábítás nélküli, vallási rituális levágása. Gerard Hogan kiemelte, hogy a tagállamok elfogadhatnak az európai uniós jogban foglaltaknál szigorúbb szabályozást, azonban tiszteletben kell tartaniuk a vallási szertartások tekintetében előírt kivételeket. Ebből kiindulva megengedhető az állatok kábítás nélküli, vallási rituális levágása

Belgium flamand régiójában jogszabály írja elő, hogy minden állatot el kell kábítani a levágása előtt. Ez gyakorlatilag törvényen kívül helyezte a zsidó kóser és a muszlim halal vágási hagyományokat. Emiatt különböző zsidó és iszlám egyesületek megtámadták ezt a rendeletet annak teljes vagy részleges megsemmisítése érdekében.

Hogan szerint az uniós jog kimondja, hogy az állatokat levágásuk előtt általában el kell kábítani, azonban ez alól kivételt képeznek a vallási szer-

tartások által előírt különleges vágási módszerek. Hozzátehető: ez a kivétel lehetővé teszi a válás szabad gyakorlásának érdekében a kóser és halal vágást, amelynek keretében az állat kábítás nélkül leölhető.

Megjegyezte, bár az ilyen szertartások nem egyeztethetők össze az állatok jólétének modern fogalmaival, de olyan szakpolitikai döntésről van szó, amelyben az EU-nak van jogalkotási illetékessége.

Zsidó és muzulmán vallási szervezetek szerint a kóser és a halal vágás, amelynek keretében gyors mozdulattal átvágják az állat nyaki ütőerét, kevesebb szenvedést okoz, mint a kábítás maga.

A főtanácsnok feladata, hogy pártatlanul, függetlenül eljárva javaslatot terjesszen az Európai Bíróság elé a rábízott ügy megoldására vonatkozóan. Indítványa nem köti a bírakat, de a tapasztalatok azt mutatják, hogy az ítéletek többnyire megegyeznek az előzetes állásfoglalással.

Valódi önfeláldozás

Ábrahám fiatalemberként tíz évet töltött börtönben, csupán mert kitartott hite mellett. Később tüzes kemencébe vetették azért, mert nyilvánosan megtagadta, hogy a bálványimádó király előtt meghajoljon.

Ábrahám állhatatosságának valódi sorsdöntő tesztjére azonban Izsák megkötözésekor került sor. Isten valósággal könyörgött Ábrahámnak, hogy ezt a tesztet is vegye sikerrel, mivel ez volt az, ami minden korábbi tesztjének is képes volt jelentést, értelmet adni.

Van, hogy az önfeláldozás valójában nem is annyira önzetlen, mint az első ránézésre tűnik. Egy elsőre altruista tett mögött sokszor olyan motiváció áll, amely éppen annyira „profitorientált”, mint egy helyes üzleti döntés meghozatala. A „profit” akár egy hangzatos és dicsőséges halálban is megnyilvánulhat, ha az előrébb valónak számít, mint egy csendben és ismeretlenségben leélt élet.

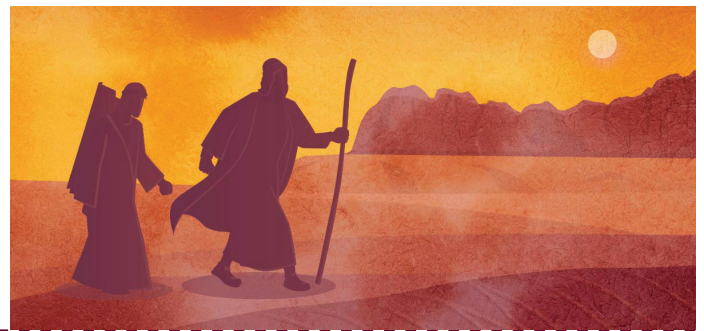
Izsák megkötözése az önfeláldozásnak azon példája volt, ami a világon semmiféle előnnyel sem kecsegtetett. Ábrahám életműve teljes mértékben az ő létén állt vagy bukott. Gyermekei közül ő

volt az egyedüli, aki továbbörökíthette az Istennel kötött szövetségét. Ha Izsák meghal, később Jákov sem élt volna, és a tizenkét törzs sem alapíttatik meg, hogy aztán az Egyiptomi száműzetésüket követően a Szentföld felé vegyék útjukat, és a Tóra átvétele által egy néppé váljanak. Mindennek dacára Ábrahám kész volt mindezt kockára tenni, csak hogy Isten akaratát megcselekedje.

Az élet mérlege időnként csalóka. A tragédiáknak az idején rendre felvetődik bennünk a kérdés: ha ezek mögött mindig Isten áll, akkor valami jelentésük is kell, hogy legyen! Mi ezeknek a nehézségeknek a jelentése, mit üzennek számunkra?

Ábrahám töretlen hite azt tanítja nekünk, hogy ha célunkra fókuszálunk, és abban megingathatatlanok vagyunk, akkor végül még az olyan dolgokban is képesek leszünk meglesni Isten jóságát, melyeket adott pillanatban, annak bekövetkeztekor csak tragédiaként vagyunk képesek látni.

Kovács Jichak rabbinövendék cikke Boruch Cohen írása nyomán.

Imaidők a következő hétre (szeptember 19-szeptember 25.)

AZ ISTENTISZTELETEKEN MASZK VISELÉSE KÖTELEZŐ!

Talmud Egylet – Sász Chevra Zsinagóga

(VI., Vasvári Pál u. 5. – az udvaron)

Szombat-vasárnap:

Lásd az Ünnepi mellékletben

Kedd-péntek: 8.00 Reggeli ima

Vasárnap-csütörtök:

18.20 Délutáni-esti ima

Péntek: 15.00 **Miért kereste a rabbi a részeg Jom kipurkor?**

(Oberlander Báruch rabbi előadása);

18.00 Kábálát Sábát, majd Kidus

Óbudai Zsinagóga

(III., Lajos utca 163.)

Szombat:

10.00 Reggeli ima

Péntek:

19.30 Kábálát Sábát, majd Kidus

Ha az időjárás engedi, szabadtéren.

Budavári Zsinagóga

(I., Táncsics M. u. 26.)

Szombat:

9.30 Tanulj meg hinni!

10.00 Reggeli ima, majd Kidus

Péntek: 18.30 Tanulás;

19.30 Ima, Kidus

Szabadtéren; eső esetén fedett, de szabad helyen.

Zsilip Zsinagóga

(XIII., Fortuna Hajó tetőterasz)

Szombat:

10.00 Reggeli ima, majd Kidus

Péntek:

18.30 Kábálát Sábát, Kidus

Cháj Galéria

(Szentendre, Pátriárka u. 6.)

Szombat: 9.30 Reggeli tanulás (zsidó misztika)

10.00 Reggeli ima, majd Kidus

Péntek: 18.30 Kábálát Sábát, majd Kidus

Velem és a Rebbével történt Nagy Isten egy kis szobában

Brooklynban, egy igazi amerikai családban nőttem fel. Tudtuk persze, hogy zsidók vagyunk, de teljes mértékben átvettük az amerikai életstílust. Számomra ez elsősorban a sok baseballozást jelentette. Főiskolás koromban olyan neves csapatokban játszottam, mint a Boston Red Sox és a Pittsburgh Pirates.

Karriert azonban nem építettem, mert ez éppen az amerikai történelem egyik legviharosabb időszakában történt, a vietnámi háború idején. Besoroztak és a brooklyni Hamilton erődbe vittek kiképzésre. Sokan próbáltak kibújni a bevonulás alól, de engem úgy neveltek, hogy ez a kötelességem.

Biztos voltam benne, hogy élsportolóként könnyen veszem majd az akadályokat, de nagyon tartottam attól, hogy a végén tényleg Vietnámban kötök ki. Ezért aztán aztán így fohászok Istenhez: „Ha kihozol innen, bármit megteszek, amit csak kívánsz”.

Isten végül tényleg kimentett a bajból. Az orvosi vizsgálatok során feltárták, hogy probléma van a hallásommal, melyről korábban nem is tudtam. Ez alapján felmentettek a katonai szolgálat alól. Sírtam örömben, amikor kiléptem a laktanya kapuján. Megértettem, hogy megmenekültem, s ez mélyen meg rázott.

Nem sokkal ezután furcsa álmot láttam. Egy mezőn voltam, kezemben egy ásó, és egy hatalmas lányomot ástam ki. A mezőn mások is voltak, köztük olyanok, akiket ismertem. Mindany-

nyian ugyanazt csinálták. A saját lányomukat ásták ki.

Egyszer csak megpillantottam egy nyitott könyvet, melyben a következő állt: „Salamon királynak erős hite volt”. Ez-

Shimon Kroll Monseyban él, biztosítási ügynökként és befektetési tanácsadóként dolgozik. Az interjú 2016 januárjában készült.

után feltekinttem az égre és egy hangot hallottam: „A halottak fel fognak támadni”. Ezután milliányi sírt láttam.

Amikor felébredtem, teljesen az álom hatása alatt voltam, de nem tudtam, hogy mit is jelent. Ez akkor történt, amikor elkezdtem megismerkedni a Tórával. Hasonló érdeklődésű barátokra tettem szert, és egy idő után hatan eldöntöttük, hogy ezentúl ciceszt fogunk viselni. Felütöttük a telefonkönyvet és rátaláltunk a Hecht-féle könyvesboltra, ahol ciceszt is árusítottak. Így ismerkedtem meg a tulajdonossal, Sholom Hechttel.

Amikor elmondtam neki, hogy jesivában szeretnék tanulni, a testvéréhez, J.J. Hecht rabbihoz irányított, aki befolyásos személy volt a Chábád mozgalomban. Ő vitt el Yisroel Jacob-

son rabbihoz, a Hadar HaTorah jesiva alapítójához, aki felvett az intézménybe.

A Rebbével 1971-ben találkoztam. A születésnapom alkalmával fogadott személyes találkozón.

Eldöntöttem, hogy kihasználom a lehetőséget és megkérem, hogy fejtse meg az álmomat. A találkozó előtt úgy tettem, ahogy a hászid szokás diktálja: alámerültem a mikvében, zakót és kalapot vettem, gártlit, azaz hosszú övet tekertem a derekam köré és felírtam egy papírra a kívánságaimat, továbbá az álmomat is.

Emlékszem, hogy amikor szembe kerültem a Rebbével, remegni kezdtem. A szívem majd' kiugrott a helyéből, a testem pedig rázkódott. A Rebbe segített, hogy fesztelenül érezzem magam, és belekezdett az álmom részletes magyarázatába. A találkozó után lejegyeztem, amit mondott, most pedig megpróbálom felidézni: „A Talmud Bráchtot traktátusában olvashatunk az álmokban rejlő igazságról. Az álmában a mező az éle-

tét szimbolizálja. És ezen a mezőn rejlik a kincs, amit annyira keres.... Ahhoz, hogy egy mezőn megteremjenek a gyümölcsök és a zöldségek, meg kell azt művelni. Művelnie kell saját magát, hogy jó tulajdonságai alakuljanak ki... Ne feledje, hogy a lelke nagyon magas helyről érkezett a testébe. A test azonban az e világi kísértések után akar menni. Ne engedjen ezeknek a csábításoknak!”

A Rebbe ezután tartott egy kis szünetet, majd megkérdezte: „Érti?” Bólintottam, mire ő így folytatta: „A hang, amit hallott, fentről érkezett és az Ön lelkét hívta vissza a halottak közül... Minden zsidóban ott rejtőzik a saját messiása. Ön minden nap csak egyre erősödik a zsidóságban. Hatással lesz a családjára és a barátaira.... Áldja meg Önt az Örökkévaló.”

Ekkor nagyon erősen éreztem az isteni jelenlétet abban a kis szobában. A találkozó legfeljebb nyolc-tíz percig tartott, de óriási hatást gyakorolt az életemre. A Rebbének nagyon sok dologban igaza lett. A találkozó után beszámoltam Jacobson rabbinak a történetéről. Ő néhány percig csendben maradt, majd így szólt: „Shimon, nagyon mély beszélgetésben volt részed”.

Shimon Kroll

Készült a lubavicsi Rebbe életét feldolgozó archívum videóinterjúja alapján.

Az archívum magyar nyelvű változata itt érhető el:
www.youtube.com/alubavicsirebbe

Facebook Tanház Virtuális Bét Midrás

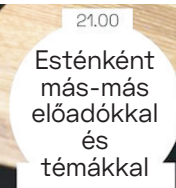
A zido.com Facebook-oldalán élően.

Oberlander Báruch

Megyeri Jonatán

Esténként más-más előadókkal és témákkal

Hétfő: Zohár, a Kabbala alapkönyve tanulmányozása
Kedd: Hászid történetek és mesék
Szerda: Kérdezd a rabbit!
Csütörtök: Heti szakasz a Midrás és a kabbala tükrében: Háázinu

A zsidó filozófia alapjai

Kóser konyha

Olajbogyós-hagymás kenyér

parve, tojásmentes

6 pohár teljes kiőrlésű liszt
1 kocka élesztő
1 ½ pohár langyos víz
5 ek. olívaolaj
2 kk. só
1 csésze konzerv, szeletelt olajbogyó
1 fej lilahagyma
2 ek. szezámmag
1-1 kk. szárított oregano és bazsalikom

A lisztet tálba szitáljuk, az élesztőt belemorzsoljuk a vízbe, és felfuttatjuk. A hagymát finomra aprítjuk, az olajbogyót lecsepegtetjük. A hozzávalókat sorban a liszthez adjuk, a tésztát összegyúrjuk, és alaposan megdagasztjuk, míg lágy, rugalmas tésztát kapunk. Szükség esetén adjunk még hozzá lisztet. Kiolajozott tálban, letakarva egy órán át kelesztjük, átgyúrjuk, majd egy újabb félórányi kelesztés után két részre osztjuk a tésztát. Egy-egy kerek vagy hosszúkás cipót formálunk belőlük, a cipókat késsel néhányszor bevágjuk, és újabb félórányi kelesztés után, 180 fokon 35-40 perc alatt megsütjük a kenyereket. Szeletelés előtt hagyjuk kissé kihűlni. Cipók helyett zsömléket is formázhatunk, ezeket elég 15-20 percen át sütni.

Mikor alhatunk Ros hásánakor? 2. rész

Van, amikor le kell pihenni

A lubavicsi rebbék Ros hásáná második előestéjén egy hosszú, mély haszid diskurzussal, máá-márral szokták mintegy megnyitni az évet. Történt egyszer Lubavicsban, hogy Silem Kurátin rabbi (1885?-1919), aki a település híres jesivájának volt a haszidizmus tanára, a rebbe máámárjára készülvél lefeküdt aludni, hogy kipihenten tudja meghallgatni ezt a tanítást. Anyósa meglepődve kérdezte tőle: „aludni Ros hásáná napján? Nem az van írva, hogy ez egy rossz jel?” Mire a rabbi azt felelte: „Annál rosszabb jel nincs, mint hogy máskülönbem nem leszek képes megérteni ezt a különleges máámárt” (*Chikré zmánim* 2. kötet 14. oldal 29. lábjegyzet). Valószínűleg ez délután volt, és a fentiek alapján szükség esetén lehet az ÁrIZÁL véleményére hagyatkozni, miszerint lehet délután sófárfújás után pihenni.

Mindenesetre az, aki rosszul érzi magát, vagy például egy fiatal anyuka, aki nagyon kimerült, nyugodtan pihenhet délután (*Nité Gávriél, Ros hásáná* 67:19.).

Mennyire kell korán kelni reggel?

Azután, hogy beszélünk arról, meddig nem szabad aludni, most foglalkozzunk azzal a kérdéssel, hogy mikortól nem szabad aludni, vagyis fel kell kelni napkelte előtt.

Van, aki azt mondja, hogy lehet addig aludni, ameddig magától fel nem ébred az ember, de ha már megébredt nappal, akkor nem alhat vissza (lásd *Minhág ávoténu* uo. 79. oldal). Jozsef Chájim (1835-1909) bagdadi rabbi szerint mindenképpen fel kell ébredni és fel kell kelni pirkadat előtt (*Ben is cháj* 1. év Nicávim 11.)

Askenáz szokás szerint Ros hásánakor (és Jom kipurkor) nagyon korán kezdtek imádkozni,

annnyira, hogy ima elején még a tálitot sem tudták felvenni (*Máté Efrájim* 584:1., 619:29.). Ennek egyik oka az, hogy írva van, hogy ezen a két napon korán kezdődik az ima (*Máté Mose* 958. fejezet), de el-

lékszem, gyerekkoromban a pápai zsinagógában, amikor ott-hon befejeztük az ünnepi étkezést, akkor az emberek újra összegyűltek a zsinagógában és elsősorban Töhilimet, a Zsoltá-

Ima a héten a Vasvári zsinagóga udvarában

képzeltető, hogy az is közrejátszhatott, hogy el akarták kerülni Ros hásánakor a nappali alvást.

Melyik nap nem alszunk?

Van, aki azt mondja, hogy mindez csak az ünnep első napjára vonatkozik (*Nohég kácon Jozsef* 273. oldal 23. paragrafus), másik vélemény szerint azonban az ÁrIZÁL szokása, hogy déltől lehet aludni, a második nap délutánjára vonatkozik (lásd *Káf háChájim* uo. 36.).

A gyakorlatban az elterjedt szokás az, hogy az első délutánon ébren szoktak maradni, a második napon azonban szoktak aludni, illetve nem szoktak pirkadat előtt felkelni.

Ki kell használni az időt

Az Áter rebbe a *Sulchán áruch*-jában (uo.) a szokás említése után idézi, ami írva van: „az, aki ül és nem csinál semmit, az is olyan, mintha aludna.” Ezért ugyanúgy nem elég, ha az ember ébren van, de csak ül és „smúzol”: értelmesen kell kitölteni az időt. Em-

rok könyvét olvasták, ahogy az elterjedt szokás volt régen Magyarországon (*A Sulchán áruch kivonata* 129:20.).

Ehhez kapcsolódik, amit az előző lubavicsi rebbe írt, 1937-ben magyar jesiva bócehereknek címzett levelében (a héber nyelvű eredeti levél magyar fordítása megjelent az ortodox *Zsidó Újság* című hetilap ros hásánái számában - 1937. szeptember 5. 13. oldal):

„...Erev Ros Hásáná minchája előtti egy órával, egész az ünnep kimenetelég, a szabad időben állandóan mondjanak *T'hilimet* (*Zsoltárokat*), hogy egyáltalában ne juthassanak profán beszélgetéshez. Ne dohányozzanak az ünnep napjain. Erre a két napra szervezzék meg az állandó, éjjel-nappali *T'hilim*-mondást, lehetőleg tíz-tíz tagból álló csoport recitálja azt két vagy három órát fölváltva, úgy, hogy ez a láncolat az egész ünnepen meg ne szakadjon.”

Oberlander Báruch

A cikk teljes terjedelmében a zsido.com-on olvasható.

Gut Sábesz – megjelenik hetente

Kiadja a Chabad-Lubavics – Zsidó Nevelési és Oktatási Egyesület / Published weekly by Chabad-Lubavitch – The Jewish Heritage Center of Hungary
1052 Budapest, Károly körút 20.

Telefon: +36-1-268-0183
www.zsido.com / info@zsido.com
Felelős kiadó: Oberlander Báruch rabbi
Főszerkesztő: Steiner Zsófia

A kiadvány szent szövegek részleteit és magyarázatait tartalmazza. Kérjük, ne dobja el!

Munkatársak: Cseh Viktor, Dénes Anna, Kovács Jichák, Molnár Zsófia
Nyomdai előkészítés: Juhász Valéria
ISSN 1416-4604

